

Havet

Havet

drama i fem akter efter Frederick Marryat

av Christian Lanciai (2001)

Personerna :

Edward Peters
Ellen Peters, hans hustru
Willy Peters, deras son
kommendören
en officer
matroser
Adams, gammal sjöman
Amiral de Courcy
kyrkoherden
en betjänt
en annan officer
en läkare
Rainscourt
Emily, hans dotter
M'Elvina, smugglarkapten

Ombord på Aspasia:

kaptenen
hans förste styrman Hardy
Price
Pearce
Hardsett
timmermannen
andra matroser

skeppsbrutna fransmän
vrakplundrare
en stallmästare och stalledräng
Rainscourts barnjungfru Nora

Handlingen äger rum till havs, till skepps och på Irland under Napoleonkrigen.

Copyright © Christian Lanciai 2001

Havet

Akt I scen 1.

Inför en stundande hängning ombord på ett fartyg.
Alla matrosar och officerare är närvarande.

Kommendören Härmed dömes Edward Peters, före detta kommendörsekreterare, till döden för uppvigling och ledning av myteri mot hans majestäts kungliga flotta. Han skall omgående gå till döden genom hängning från rånocken.

matros 1 Det är orättvist!

2 Han var juste!

3 Han blev som däcksgast orättvist pryglad för en stöld han inte hade begått!

4 Fastän man visste han var oskyldig lät man honom genomgå straffet i alla fall. Därför blev han myterist.

5 Han är oskyldig!

en officer Håll er i styr, mannar! Myteriet är över! Lagen måste ha sin gång!

1 Myteriet misslyckades bara för att hans egen späde son gick i vägen för en kanon när vi redan hade tänt luntan!

2 Det är justitiemord!

3 Det är en vanära för hela flottan!

en officer (till kommendören) Jag tycker inte om stämningen. Besättningen blir orolig.

kommendören Ja, jag märker det. Men vi måste gå i land med avrättningen. Den kan inte uppskjutas.

Peters Sir, får jag säga några ord till besättningen?

kommendören Absolut inte!

officeren Det kanske inte skulle skada. Det kanske skulle lugna besättningen.

kommendören Vad säger prästen?

prästen Jag kan gå i god för, att Peters med sitt tal enbart kommer att syfta till att befästa en undergivenhet hos besättningen för framtiden. Jag kan försäkra er om hans uppbyggliga intentioner.

kommendören Nåväl, Peters! Fatta er kort!

Peters Mina vänner, när ni i framtiden berättar för era barn om detta fördärvliga myteri, så glöm inte att samtidigt skildra för dem hur det slutade med huvudmännens vanära och död. Säg dem, att en av dessa i er närvaro på halvdäck erkände rättvisan i sin dom och hembar konungen tacksägelse för hans mildhet att förlåta de andra och endast låta den huvudansvarige svinga från rånocken. Uppmana dem att troget fullgöra sin plikt, att tappert strida för sin konung och sitt land, och varna dem med vårt exempel....

(Willy, Peters späde son kommer fram mitt på däck i centrum för allas blickar och tar sig fram till sin far och håller sig fast i hans byxben medan han forskande blickar upp i faderns ansikte....)

....vårt beklagliga exempel av försumlighet med våra plikter.... hur vi lät oss luras till att ta lagen i egna händer.... hur vi förlorade behärsknningen.... *(tappar behärsknningen och brister ut i tårar.)*

kommendören Vem är gossen?

officeren Det är hans son, som han testamenterat till flottan som "konungens egen".

kommendören Jag förstår.

Willy (pojken) Vart går du, pappa? *(Alla är djupt rörda.)*

Peters Jag går vart ingen kan följa mig, gosse. Jag går in i den eviga sömnen. Men du lever kvar och vidare i flottan i mitt ställe. Du tillhör flottan, gosse. Svik den aldrig! (*lyfter upp honom och kysser honom.*)

Så, kommandörkapten, jag är färdig. Jag förlåter er, liksom jag själv hoppas bli förlåten. Sir, (*till officeren*) tag detta barn vid handen och låt honom inte komma föröver. Kom ihåg, han är 'konungens egen'. (*bugar sig för prästen, som är alldeles överväldigad, går så över till gångbordet, trumviolar börjar ljuda, snaran fästes om hans hals, och han är färdig.*)

Ellen (utom räckhåll) Nej, Edward, det får inte ske! De vet att du är oskyldig!

officeren (till kaptenen) Hans hustru.

kommendören Det fattades bara det. (*ger ett tecken. Kanonen avfyras. Peters hängs och försvinner över relingen.*)

Ellen (skriker) Nej! (*några matroser skyndar fram*)

officeren Han är död, Sir.

kommendören Det var inte meningen att genomföra en dubbel avrättning. Tag hand om liken. Låt dem båda begravas i havet tillsammans, eftersom hon var hans sjömanshustru.

officeren Aj aj, Sir!

kommendören Lediga! Återgå till era plikter!

(*allmänt uppbrott. Den gamle styrmannen Adams tar hand om pojken. Matroserna skingras ivrigt diskuterande. Peters lik bärgas, och Ellens lik läggs bredvid honom. De insveps i sjömanssäckar, som förseglas.*) Ett ord med er, om jag får be.

officeren Ja, Sir.

kommendören En förbannat pinsam historia det här.

officeren Han är död, Sir.

kommendören Vem var han egentligen?

officeren Edward Peters. Ett antaget namn. Ingen vet vem han egentligen var.

kommendören En av dessa stackars upproriska äventyrare från fina familjer som gör sin egen far till fiende, troligen. Och hustrun, den arma kvinnan?

officeren Ellen, Sir, medellös och utan underhåll.

kommendören Hade hon ingen egen familj?

officeren Enda dottern till en präst. Hon lämnades utan underhåll när han dog.

kommendören En av dessa historier. Olycklig kärlek troligen.

officeren Vi måste ta hand om pojken, Sir.

kommendören Givetvis. Vi tog hans liv, vi gjorde det utan rätt, han hade aldrig behövt bli myterist om han inte blivit orättvist behandlad, nu kan vi inte ens ge hans änka någon gottgörelse, och allt vi kan göra är att ta hand om pojken.

officeren Det kanske visar sig en dag, Sir, att han kommer från en berömd familj och är arvtagaren till en förmögenhet.

kommendören Det skulle inte förvåna mig. Så Peters gav honom till oss som 'konungens egen'. En generös gåva till den flotta som tog hans liv.

officeren Adams blir honom en idealisk uppfostrare, Sir.

kommendören Utan tvivel. Den bästa han kan få. (*suckar*) Synd på en god sjöman. Förbannat tråkig historia det här.

officeren Sir.

kommendören Ni kan gå. (*Officeren går.*)

Så var det med det. Ännu ett onödigt myteri, ännu ett antal perfekt funtade sjömän avrättade till ingen nytta, och så en anonym adelsman i rånocken till på köpet. Med ett ensamt föräldralöst barn. Vad ska det väl bli av pojken, född livegen i en sådan flotta? (*suckar och går*)

Scen 2.

kyrkoherden Men ni kan inte bara stänga in er här i er girighet, amiral de Courcy! Det är inte hälsosamt.

amiralen Jag gör vad fan jag vill, min käre broder. Du har ingen makt över mig, för jag är bara en gammal oförbätterlig hedning. Min äldste son gick åt pipan, och jag förbannade honom efter hans död. Nu väntar jag bara på att min andre son också ska gå åt pipan, men honom har jag redan förbannat.

kyrkoherden Har ni då ingen mänsklighet alls, herr amiral? Inga mänskliga känslor av ömhet och värme?

amiralen Allt sådant dog med min hustru, och det vet ni.
(*en betjänt kommer in med ett brev*) Från vem?

betjänten En sjöman.

kyrkoherden Det är från er son!

amiralen Ja, det är det. (*kastar det på elden*)

kyrkoherden Vill ni inte ens läsa ett brev från er ende levande son?

amiralen Jag har ju redan en gång för alla förbannat honom. Varför skulle jag då läsa hans brev?

kyrkoherden Därför att han är er ende son! Som har gett er ert enda barnbarn!

amiralen Med en värdelös slampa!

kyrkoherden Tillåt mig då att rädda hans brev och ta hand om det, innan det är för sent.

amiralen För all del. Ni får det. Bara jag slipper se det är jag nöjd.

kyrkoherden (*räddar det rykande brevet ur brasan*) Er son Edward är åtminstone värd en mässa.

amiralen Det tvivlar jag på. Han är lika värdelös som alla andra. Min äldste son drog åtminstone ut i krig i Indien, men Edward bara gjorde ner sig.

kyrkoherden (*häpnar när han läser*) Min gode amiral, ni måste läsa detta!

amiralen Aldrig i livet.

kyrkoherden Det kommer ni att få ångra.

amiralen Jag ångrar ingenting. Jag bara struntar i allt.

kyrkoherden (*till betjänten*) Finns sjömannen kvar som lämnade er brevet?

betjänten Ja, han väntar där utanför i fall det skulle bli något svar.

kyrkoherden Jag måste få träffa honom!

amiralen Jag vägrar träffa min son!

kyrkoherden Det är inte er son. Det är bara en gammal sjöman.

amiralen Jaså. Ja, jag vill inte träffa honom. Ni kan prata med honom här, kyrkoherden. Jag går ut. (*går ut*)

kyrkoherden (*till betjänten*) Visa in den gode sjömannen.
(*ensam*) Edward död och hängd! Och hans far vägrar läsa hans sista ord och böner! Hur kan en människa bli ett sådant monster?

Adams (*visar sig, en gammal sjöman med hatten i handen*) Ni ville se mig, Sir.

kyrkoherden Ni har rest en lång väg bara för att lämna ett brev.

Adams Jag fick permission, Sir.

kyrkoherden Jag förstår att brevskrivaren är död.

Adams Ja, han blev hängd, Sir.

kyrkoherden Men hans son lever.

Adams Ja, pojken är mina goda händer, Sir.

kyrkoherden Hur gick det till? Varför blev Edward hängd?

Adams En lång historia, Sir. Han var högt uppburen och respekterad som kommandörens egen sekreterare, tills han anklagades för stöld. Han var oskyldig, men indicierna var emot honom, och han dömdes till döden. Strax innan han skulle avrättas påträffades de stulna sakerna hos en annan, men lagens gång kunde inte stoppas. Det enda man kunde göra var att reducera hans straff till 300 slag "med hela flottan", så att han fick behålla livet. Det var en formsak, Sir. Flottan är sådan. Det är ingenting att diskutera. Det märkte honom för livet, och han blev aldrig mer den samme. Han blev det naturliga sprängörret för olika besättnings missnöjen, och när det stora myteriet bröt ut blev han en självklar ledare. Vi hade de högsta officerarnas liv i våra händer, när Edwards son råkade gå i vägen för kanonen och räddade kommandörernas liv. Sedan släcktes myteriet, och Edward blev hängd som varnande exempel för alla dem som blev skonade.

kyrkoherden Så han var oskyldig hela vägen och fördes av sitt öde till rånocken.

Adams Så kan man beskriva det, Sir.

kyrkoherden Och hans öde fortsätter sitt hänsynslösa godtycke efter hans död. Hans far vägrar läsa hans avskedsbrev och struntar i lille Willy.

Adams Det är hårt, Sir. Är det amiralen själv?

kyrkoherden Ja, det är amiralen själv.

Adams Det är hårt, Sir.

kyrkoherden Det är ingenting vi kan göra. Jag har försökt. Amiralen är omöjlig. Edwards öde har gett er ansvaret för gossen, för hans liv och för hans framtid. Endast ni vet vem hans farfar är, och han har inga andra släktingar. Vet ni något om hans mor?

Adams Hon dog, Sir, i samma ögonblick som Edward hängdes. Hon försökte ta sig fram till honom men fick bara se hur han hängdes. Det var hårt, Sir. Inget kvinnohjärta kan bära sådant.

kyrkoherden (suckar) Jag förstår inte all denna meningslösa ondska och olycka. Vad heter pojken?

Adams Willy. Han kallas Willy "Konungens Egen".

kyrkoherden Han tillhör alltså flottan?

Adams Flottans egendomsmärke är tatuering i armen på honom.

kyrkoherden Mr Adams, vi måste hålla kontakt. Skriv till mig och berätta om "Konungens Egen" var ni än är. Jag känner ansvar för detta, och jag skall fortsätta bearbeta amiralen tills han dör, även om jag har föga hopp om hans själs tillfrisknande. (*Amiralen visar sig som ett åskmoln.*)

Adams Ja, Sir. (*reser sig*) Det är nog bäst att jag går nu, Sir. Jag har gjort vad jag har kunnat.

kyrkoherden Ta hand om gossen, min vän, och lycka till.

Adams Det kan ni lita på, Sir. (*bugar sig och går*)

amiralen Det var sista gången någon som känner min son fick komma in i mitt hus.

kyrkoherden Så ni erkänner honom ändå som er son.

amiralen Aldrig i livet! (*sätter sig och läser tidningen*)

kyrkoherden (suckar) Ja, ja, som den gamle sjömannen sade: det är hårt.

Scen 3. Ett sjöslag.

Bombarder och kanonrök. Skeppet i trasor. Fullt av döda överallt.

Adams Sikta rätt, för fan! Vi vinner bara vi låter bli att ge oss! Förbjudet att tröttna! Stå på er, gossar! (*Kanonen avfyras.*)

(Plötsligt blir Adams träffad i sidan och nedstänkt av krut och faller svårt blödande ihop. Willy har fått sin hatt avslagen av skottet och skyndar till Adams hjälp.)

Det är ute med mig, min gosse. Den kulan visste var den tog.

(till matroserna, som vill hjälpa honom) Nej, bär inte ner mig! Låt mig dö här på däck! Smärtorna är alldeles tillräckligt svåra i alla fall. Willy, Konungens Egen, kom här. Hämta lite vatten åt mig.

matros 1 Ni är skjuten i magen. Ni får inte dricka vatten.

Adams Skitsnack! Jag ska ändå dö! För ni har väl ändå ingen rom här?

matros 2 Jag har en plunta i reserv. *(räcker honom att dricka.)*

Adams Du räddar allt utom livet på mig. *(dricker)*

Willy, kom här. Lyssna noga. Din fars namn var inte Peters. Jag har kontakt med en som vet allt om din familj. Han är kyrkoherde i....

(bombkrevader – man hör inte namnet. En bomb kommer rullande ombord.)

Bomben, min pojke, bomben!

(Willy inser kvickt faran och lyckas rulla bomben över bord. Den exploderar ordentligt utanför relingen men gör ingen skada.)

Adams *(medtagen av spänning och döende)* Du börjar bra, min pojke. Du är din gode far upp i dagen. Ingen annan ombord hade kunnat handla så snabbt i rätta ögonblicket. Du blir den perfekta sjömannen. Ge mig en kyss, min pojke. *(Willy kysser honom på kinden. Adams dör.)*

Willy Är han död?

matros 1 Ja, Willy. Han är död. *(Alla tar av sina mössor.)*

en röst Striden avblåst! Fienden sträcker flagg!

gammal sjöman Ännu en dyrköpt seger för England.

en officer *(träder in)* Vem lyckades få den där bomben över bord? Han räddade hela skeppet.

matros 2 Det var han där. *(pekar på pojken)*

officern Så liten, så snabb och så effektiv! Han måste få bli officer på halvdäck genast. Vad heter du, gosse?

Willy Willy, Sir.

officern Och ditt efternamn?

Willy Konungens Egen.

matros 1 Han är föräldralös, Sir, och tillhör flottan.

officern Jag förstår. Men han är ingen vanlig Jones eller Smith. För hit honom. *(tar honom på skuldran)* Vad vill du heta, pojke?

Willy Bara Willy, Sir.

officern Det duger inte. *(till en annan)* Står han inte i rullorna?

matros 1 Nej, Sir.

officern För in honom då. Vad ska vi hitta på? Fortescue? Forsyth? Nej, något finare. Ramsay? Reynolds? Nej, det passar inte. Nu vet jag! William Seymour! För in honom som William Seymour.

2 Ett elegant namn, Sir.

officern Passande för en mönstersjöman. Nå, William Seymour, tycker du om ditt namn?

Willy Ja, Sir.

officern Då så. Saken är klar. Röj upp här nu. Slaget är över, och vi måste i hamn. Se till att alla liken blir ordentligt ihopsydd! Begravningsritual vid skymningen. Alle man till sina poster!

(Adams och andras lik ses in i sjömanssäckar, alltså vita hammockar.)

William Seymour, du är dagens hjälte. Fortsätt alltid som du börjat!

Willy Tack, Sir. (*bugar sig artig*)
officeren Lediga!

Scen 4. Amiralens sovrum.

amiralen (till sängs) Nå, din fördömde kvacksalvare, får jag min dom eller inte?

läkaren Sir, det finns alltid hopp.

amiralen Vad är det för ett djävla svar? En domare får aldrig tveka med sitt utslag. Ni vet alla fakta, doktor. Jag vet ingenting. Låt mig veta vad ni vet.

läkaren Jag fruktar, Sir....

amiralen (avbryter) Det räcker. Jag är alltså döende.

läkaren Med förlov sagt, Sir....

amiralen Kom till saken, din djävla skrymtare! Ingen diplomati kan lura mig! Säg att jag är döende! Annars vägrar jag att tillfriskna!

läkaren Som ni vill, herr amiral, med förlov sagt, ni är säkert döende, och er sjukdom har troligen dödlig utgång.

amiralen Det är inte konstigt så som jag har levat. Hur lång tid ger ni mig?

läkaren Det kan dröja i månader, men det kan även ta slut i morgon.

amiralen Tack för det. Jag älskar ett klart besked. Ge er nu iväg och kom inte hit mera förrän jag är död. Säg till min betjänt när ni går ut.

läkaren Ja, Sir. (*går*)

amiralen Det finns ingenting falskare än diplomati. Dessa förbannade hycklare, som tror allt blir bra bara de lindar in det i bomull, är värre än kvalificerade kvacksalvare. De borde skrotas hela bunten. (*skriker*) Åt helvete med alla läkare och diplomater! (*lugnar sig*) Nå, nu känns det bättre. Jag är redan frisk.

(*betjänten kommer in*) Nå, där är du. Jag vill tala med den där boven till kyrkoherde.

betjänten Han väntar utanför.

amiralen Det ante mig. Han kände min sjukdom på lukten som en annan gam. Han är välkommen. (*Kyrkoherden visas in.*)

Jag är döende, din drummel. Då är du väl nöjd. Nu får du snart ge mig sista smörjelsen.

kyrkoherden Jag fruktade det värsta.

amiralen Inget skitprat, om jag får be. Var inte en förbannad hycklare som alla läkare och diplomater. Hör min bikt i stället, för jag har mycket att plikta för genom mitt förbannade rucklarliv. Jag är världens största skit. Vet du det, din asgam?

kyrkoherden Ack, jag känner dig alltför väl, broder.

amiralen Hör då på mig. Jag mördade min egen hustru och hennes barn. Men det visste du väl redan.

kyrkoherden Ursäkta mig, broder, men du mördade dem inte avsiktligt.

amiralen Men jag mördade dem! Och hör sen!

kyrkoherden Inte enligt lagen.

amiralen Lagen kan gå och hänga sig. Den vet ingenting. Den är ju blind. Den är komplett värdelös då den alltid blundar för sanningen. Hör på mig nu. Jag pinade ihjäl min hustru, ty jag gjorde henne bara olycklig genom mitt brutala leverne. Min äldste son dog i Indien, för att han flydde dit ifrån mig. Nu vet bara du något om min yngste son. Lever han?

kyrkoherden Nej, han är död.

amiralen Det ante mig. Båda mina söner har dött emedan jag förbannade dem. Har du kvar det där brevet?

kyrkoherden Jag har det här i bröstfickan. (*tar fram det och ger det åt amiralen*)
amiralen (*under stigande harm, medan han läser brevet*) För böveln, det här komprometterar ju hela flottan! Min son hängd som myterist fastän han var oskyldig! Detta är oacceptabelt!

kyrkoherden Jag är glad att ni äntligen inser det.
amiralen Varför i helvete har du inte visat mig det här brevet tidigare?
kyrkoherden Broder, du slängde det själv i brasan. Med nöd hindrade jag att det brann upp. Du ville inte ens tala med överbringaren av brevet.
amiralen Min son efterlämnade en son. Vet du något om honom?
kyrkoherden (*suckar*) Överbringaren av brevet var en gammal sjöman som hette Adams. Han var redan då er sonsons frivilliga uppfostrare. Han lovade hålla kontakten med mig och hålla mig underrättad. Det gjorde han inte. När jag forskade i saken hade han stupat i ett sjöslag.
amiralen Och min sonson?
kyrkoherden Jag försökte forska i hans öden, men han är förlorad.
amiralen Förlorad?
kyrkoherden Jag har ej funnit något spår.
amiralen Detta blir värre och värre, min käre olyckskorp. Det är härmed din plikt att finna honom levande. Jag gör dig till hans förmyndare, och jag testamenterar all min egendom till honom. Det är dess värre det enda jag kan göra för att gottgöra min skuld till att hela min familj gått under.
kyrkoherden Äntligen talar ni som en människa.
amiralen Hur kommer det sig, kyrkoherden, att ni aldrig gav upp hoppet om min själ?
kyrkoherden Jag visste att ni skulle bli människa förr eller senare. Alla blir det. Den mänskliga naturen förnekar sig aldrig.
amiralen Ändå gjorde jag allt för att förneka den.
kyrkoherden Det var ert livs enda nederlag som nu vänts till triumf.
amiralen Så skadeglad, din begravningskorp?
kyrkoherden Så glad för er själs skull.
amiralen Jag trodde jag hade dödat den, men jag dödade alla andra i stället.
kyrkoherden Ingen av dem dog genom ert direkta förvållande.
amiralen Det kallar jag en eufemism. Det indirekta förvållandet är värre.
kyrkoherden Om ni inser det har ni redan sonat det.
amiralen Jag sonar ingenting. Jag dör förbannad. Men kom ihåg testamentet till min sonson. Det måste göras obestridligt.
kyrkoherden Givetvis.
amiralen Du blir huvudansvarig.
kyrkoherden Jag accepterar ansvaret.
amiralen Skaffa mig papper och penna genast.
kyrkoherden Äntligen känner jag mig vara till någon nytta för er.
(Betjänten tillkallas. De sätter i gång.)

betjänten Ursäkta mig, Sir, men jag hopas vi snabbt får detta färdigt, ty herr Rainscourt står utanför dörren.
amiralen Vad vill den reptilen?
betjänten Han vill veta hur det står till med er hälsa.
amiralen Rainscourt, kyrkoherden, är en giftödlå. Han kommer hit bara för att han vet att jag skall dö. Det värsta är att han är en släkting. Nåväl, släpp in den värsta hyenan i England, låt det vidrigaste rötägget på de brittiska öarna få demonstrera sin

pestsmitta här vid min dödsbädd, låt den asgamen få slå klorna i min lever medan jag ännu lever om han kan. Jag är inte rädd för hans likstank.

betjänten (släpper in Rainscourt) Herr Rainscourt, Sir.

Rainscourt (kommer in och fattar genast situationen att han kommer för tidigt, störtar fram till amiralens bädd och faller på knä)

O min amiral, vilken Guds lycka att ni ännu lever! Då kom jag trots allt i tid för att få se er vid god vigör en sista gång!

amiralen Din fähund, du lurar varken mig eller kyrkoherden, för jag har uppmärksammat honom på dina bockfötter och din långa spetsiga svans. Jag måste tyvärr göra dig besviken, din falska kopplare. Du kommer för tidigt, ty jag lever ännu.

Rainscourt Missförstå mig inte, min käre onkel!

amiralen Det är ju just det som jag vägrar att göra, ditt erbarmliga kräldjur! Men du kom inte förgäves, ty jag har den stora glädjen att förkunna för dig, att min sonson lever, och han skall få ärva allt när jag dör. Kyrkoherden här kommer att se till att mitt lagliga testamente exekveras riktigt. Du får ingenting, din pestloppa. Trots allt ditt överdåd på hyckleri är du fullkomligt värdelös.

Rainscourt (till kyrkoherden) Jag förstår fullkomligt väl att herr amiralen i sitt döende tillstånd ej är helt vid sina sinnens fulla bruk, och jag delar kyrkoherdens overseende med hans dödligt dåliga humör....

amiralen Ge dig iväg, din stinkpadda! Du är inte ens välkommen till min begravning!

Rainscourt Hans nåd herr amiralen kunde åtminstone vara en smula artig på sin dödsbädd. Jag är ändå er släkting.

amiralen Ja, och du har fått alla vår släkts värsta bastarders ruttnaste blod i dig! Du är ett koncentrat av hela släktens rutenhet! Ut! Du kommer aldrig att göra karriär utom som en värre hustrumördare och barnamördare än jag själv!

kyrkoherden Herr Rainscourt, jag tror det är bäst för herr amiralens hälsa att ni avlägsnar er.

Rainscourt Herr kyrkoherde, ert ord är min lag. (*avlägsnar sig*)

amiralen Vad är det för dagsljus jag ser? Plötsligt känner jag bara den friskaste luft omkring mig. Den enda graven och döden för mig i livet var den nidingen Rainscourt. Efter hans avlägsnande blir döden en baggis. Kom ihåg, kyrkoherden, min dödsvaktmästare: inte ett nickel åt den likmasken Rainscourt! Mitt livs sista önskan är att svälta honom ihjäl, ty han förtjänar ingenting bättre!

kyrkoherden Jag fruktar att han kommer att gifta sig rikt.

amiralen Ja, det stämmer med hans karaktär. Han gifter sig rikt och mördar sin hustru och tar hennes pengar i brist på mina. Det säger jag er, käre dödsvaktmästare, att den som inte själv kan förtjäna sina pengar och sitt dagliga bröd duger bara till skurkaktigheter.

kyrkoherden Gäller det även svältande konstnärer och humanister?

amiralen Ja, om de blir feta, ty då är de bedragare. Endast om de verkligen svälter bara för att få arbeta med sitt är de hederliga. Men till saken! Vi har ett testamente att upprätta! Allt till min sonson och ingenting till Rainscourt! Är det klart?

kyrkoherden Självklart, min broder. Rainscourt kommer att göra allt för att bestrida det, men jag skall själv finna er sonson. Tag med er det löftet från mig till den andra sidan.

amiralen Med nöje, kyrkoherden. Tack vare er kommer jag att dö nöjd, fastän ni inte ens lyckats rädda min fördömda själ.

Många år senare.

Akt II scen 1. Ombord på "*La belle Susanne*".

M'Elvina Det var tur att vi råkade komma förbi så att vi kunde plocka upp dig, Willy.

Willy Jag säger det samma, Sir. Annars hade jag aldrig kommit upp till ytan mer.

M'Elvina Ditt skepp måste väl vara rapporterat som saknat nu med hela dess besättning?

Willy Utan tvivel.

M'Elvina Då kan du göra världens bästa karriär som smugglare, då alla tror du är död.

Willy Jag hade ingen identitet förut heller, Sir. Jag var känd som "Konungens Egen", flottans egendomsmärke är inbränt i armen på mig, och namnet Seymour fick jag bara för att jag alls skulle heta någonting.

M'Elvina Så du har aldrig haft några föräldrar?

Willy Min far hängdes som myterist, och min mor dog samtidigt. Det är allt jag någonsin fått veta om dem.

M'Elvina Då är du som gjord för en buckanjärisk karriär, men samtidigt är du för genomhederlig för en sådan. – Vad är det där för ett skepp, styrman?

styrman Han lägger an på oss, Sir. Det kan vara en örlogskutter.

M'Elvina Utan tvekan en tullsnokare.

styrman Skall vi hissa fransk flagg, Sir?

M'Elvina Nej, vi är ju engelsmän, även om vi är smugglare! Låt dem få veta det! Vi ska nog klara av dem!

styrman Hon seglar bra. Hennes grabbar vet att hålla henne rätt.

M'Elvina Langa upp kulor och öppna krutdurken! Kronan ska få veta vad vi tycker om kustbevakare! Så fort hon är inom skotthåll skjuter vi skarpt!

en sjöman Dimbankar på väg hitåt, Sir.

M'Elvina Vi hinner skjuta sönder henne före det.

styrman Hon skjuter, Sir! (*Kanonån. Master och segel ramlar över dem.*)

M'Elvina Men hon kan inte sikta. Vår träff blir vattenlinjen. Håll er klara! Nu! Fyr! (*Kanoner avfyras. Jubel bland besättningen.*)

matros Fullträff på bommen!

sjöman Det var inte meningen.

M'Elvina Men hon kan inte segla längre. Hon är utmanövrerad. Det räcker!

styrman Kapten, en fregatt i sikte!

sjöman Hon kommer ner mot oss strykande för förlig vind! Vi har ingen chans!

M'Elvina Hon måste ha hört kanonerna. Det kallar jag en utmaning. Håll av två streck! Sätt till alla klutar!

matros Hon vinner på oss!

sjöman Det är bara en tidsfråga innan vi kommer till skott.

M'Elvina Allt beror på om hon är nybörjare eller en gammal kanalsnok, men vi ger oss inte utan strid. (*Kanonader.*)

sjöman Hon skjuter!

M'Elvina Tror du inte jag märker det? Men det är bara början. Första skottet är bara skrämnskott.

matros Hon vinner på oss, Sir. Vi har ingen chans.

M'Elvina Stryk alla segel. Visa att vi ger oss.

styrman Sir?

M'Elvina Stryk alla segel! Visa att vi ger oss!
styrman Aj aj, Sir! Stryk alla segel!
Willy Utan strid, kapten?
M'Elvina Vänta bara.
matros Hon kommer upp.
röster (från fregatten, på avstånd) Marinsoldater, elden upphör! Alle man minska segel!
 Klart att fira styrbords båt i sjön!
sjöman De stryker segel. De gör sig klara att komma över.
M'Elvina Nu, Willy, ska du få se. Vi hade tur. Hon är nybörjare. Hissa klyvaren!
 Hala in skotet i lovart! Rätt så! Hissa över allt!
Willy Ni smiter, Sir?
M'Elvina Därigenom får vi ett försprång som hon aldrig kan ta igen, då hon är så mycket klumpigare. Hon har tappat all fart genom att gå upp i vinden, och det tar en halv timme för henne att komma i gång igen. Då är vi redan, genom vår smidigare rigg, på andra sidan horisonten.

(kanonader)

styrman De skjuter, Sir.
M'Elvina Låt dem skjuta! De gör det bara för att rädda sitt ansikte. Vi har sekrat. De får aldrig i fatt oss före skymningen.
Willy Ursäkta ett påpekande, Sir.
M'Elvina Ja, Willy?
Willy Två fartyg har skjutit på oss för ingenting, för att vi smugglar. Är det inte väl dumt, med tanke på att vi egentligen bara för frakt? Vore det inte då bättre med frihandel?
M'Elvina Aldrig i livet, gosse! Då skulle ju hela smugglartrafiken slås ut och bli olönsam! Vi skulle bara bli arbetslösa!
Willy Ni menar, att ett ohederligt arbete är bättre än hederlig arbetslöshet?
M'Elvina Naturligtvis! Vad annars håller världen i gång?
 (sätter åter kikaren för ögonen)
Willy Dock hoppas jag vi blir hederliga en dag.
M'Elvina Så fort vi kommer utanför vårt eget lands territorialvatten, gosse.

Scen 2. Galway, Irland.

kyrkoherden Kära flicka, den största förlust en människa kan genomlida i livet är förlusten av sin moder, och jag vet, att det är dubbelt värre för en flicka.
Emily Tack, pastorn. Men det svåraste är inte förlusten. Det svåraste är att jag inte fattar hur det kan ha gått till.
kyrkoherden Jag vet hur det gick till, men det kan jag bara avslöja för din morfar.
Emily Han borde komma när som helst.
kyrkoherden Det finns ett gammalt talesätt, jag vet inte varifrån, som säger om en moder: "Din son är din son tills han tar sig ett viv, men din dotter är din dotter i hela ditt liv." Bandet mellan en moder och dotter är mycket starkare än mellan en fader och son. Som ogift präst kan jag känna för både man och kvinna lika mycket. Så räkna på mig, min vän, lika mycket som en moder som en extra fader.
Emily Tack, fader. Ni är en riktig präst. Men här kommer nu min morfar.
M'Elvina (inkommer) Fader, jag är tacksam för att ni är här, och då ni tycks veta mer än de flesta om det inträffade måste jag be er berätta allt.

kyrkoherden Det ser jag som min plikt att göra. Men det angår bara er, ty det var er dotter. Och jag behöver extra uppgifter från er.

M'Elvina Om vad jag vet är lika känsligt som det ni vet är det bäst att min dotterdotter avlägsnar sig.

Emily Ja, morfar, jag ska gå.

M'Elvina Du får veta allt sedan, min flicka. (*hon går*)

kyrkoherden Har hon någon att trösta sig med?

M'Elvina Ack, bara en sjöman, som dock borde vara på väg hitåt nu runt Godahoppsudden.

kyrkoherden Men det är en bra man?

M'Elvina Den bästa tänkbara. Men berätta nu. Vad hände min dotter? Vad vet ni?

kyrkoherden Var hon lyckligt gift?

M'Elvina Långt ifrån. Det var det olyckligaste tänkbara äktenskap. Hon lät sig charmas av honom så att de gifte sig, det visade sig att han bara var intresserad av hennes tillgångar hos mig, men när han sedan själv fick sitt stora arv blev han totalt ointresserad av henne och inledde ett liv av bara utflykter. Efter att ha fått Emily krävde hon hemskillnad, och de hade levt separerade ända fram till olyckan.

kyrkoherden Ändå älskade han henne.

M'Elvina Ja, hon var ju vacker och blev bara vackrare med åren. Han skydde inga medel för att få henne tillbaka, men hon kände honom och sade alltid nej.

kyrkoherden Det bekräftar mina farhågor.

M'Elvina Nu är det er tur.

kyrkoherden När olyckan hände var det han ensam som höll i tömmarna. Båda hästarna var nya, och stalldrängarna hade avrätt honom från att sela dem tillsammans. Dessutom skyggade de för hunden som följde med. Det var alltså bäddat för katastrof. Det sista man såg av er dotter var ett ansikte präglat av skräck. Hon ville uppenbarligen inte följa med. Men hennes man insisterade. Vi vet inte hur hunden kom åt att skrämma hästarna, men bara den kan ha fått dem i sken. Resten vet vi: er dotter hittades i vraket av vagnen med krossad huvudskål, och Rainscourt överlevde med några blåmärken.

M'Elvina Kan han ha haft motiv till att arrangera det?

kyrkoherden Hämnd för hennes avsky för honom.

M'Elvina Jag var misstänksam mot honom från början. Hur kom han över sitt stora arv egentligen?

kyrkoherden En sorglig historia. Amiral de Courcy hade två söner. Den ena stupade i Indien, den andra avrättades som myterist men blev orättvist dömd, menade alla efteråt. Han lämnade efter sig en späd son som amiralen testamenterade hela sin egendom till, men den pojken försvann på havet. Vi vet att hans fartyg förläste, men vi har aldrig fått hans död bekräftad. Ändå ärvde Rainscourt hela egendomen genom sina rättsliga manövrer.

M'Elvina Vad var det för fartyg?

kyrkoherden Det var en pris som gick under i Biscayabukten för ett antal år sedan.

M'Elvina Kan ni beskriva pojken? Vad hette han?

kyrkoherden William Peters, men det var hans fars falska namn. Men det hade varit lätt att identifiera honom, ty på sin överarm hade han flottans egendomsmerke intatuerat, ty hans far testamenterade honom till flottan som "Konungens egendom".

M'Elvina Jag känner denne man. Han heter William Seymour.

kyrkoherden Kan det vara sant?

M'Elvina Jag plockade honom själv upp ur havet i Biscayabukten. Han visste ingenting om sina föräldrar, utom att hans far blivit hängd som myterist och hans mor dött samtidigt. Det måste vara samma person.

kyrkoherden Detta är ett gudasänt sammanträffande! Då lever han! Var är han nu?

M'Elvina Det kommer mera. Det är han som är min dotterdotters kavaljer. Han borde vara på väg hitåt runt Godahoppsudden.

kyrkoherden Detta är nästan för underbart!

M'Elvina Vi slipper rannsaka min svärson Rainscourt. Så fort William Seymour de Courcy kommer hem förlorar han alla sina rättigheter utan att jag behöver vidta några extra rättsliga åtgärder mot min svärson. Han är dock min dotterdotters fader, kyrkoherden.

kyrkoherden Detta är sannerligen en högst ovanlig historia.

M'Elvina Men den kräver den största diskretion, kyrkoherden, tills Rainscourts rättshaveri lyckligt är satt i hamn.

kyrkoherden Givetvis, kapten. Jag avslöjar aldrig bikthemligheter.

Akt III scen 1. Ombord på "Aspasia".

kapten Vad tror ni om vädret, försten?

försten Det ser oroväckande ut.

kapten Det är det jag menar. Vad kommer det att bli?

försten Vädrets makter är outrannsakliga, men det lutar nog mot åska.

kapten Åska på nordöstra Atlanten så här års är inte att leka med, försten.

försten Jag vill mena det.

kapten I bästa fall har vi att se fram emot en tredagarsstorm.

försten Och i värsta fall?

kapten Ställ inga dumma frågor, försten. Det alternativet är uteslutet tills man ställs inför det.

försten Finns det någon risk, Sir?

kapten Den torde vara uppenbar.

försten Vi klarar oss säkert, Sir.

kapten Det är inte det som är problemet. Antingen klarar vi det, eller också klarar vi det inte. Problemet är att vi måste igenom det.

försten Det är väl det som alla problem är till för, Sir.

kapten Problem har ingen funktion här i livet, försten, utom att djävlas med oss dödliga till ingen nytta alls.

försten Jag tror vi börjar bli väl teoretiska, Sir, med tanke på vädret.

kapten Äntligen sade du något upplyftande, försten!

Price Vi får aldrig glömma att hålla oss på jorden.

kapten Du menar på däck, din tokstolle.

Price När fan går på torra land får vi beckbyxor fan för det.

kapten (till försten) Bry dig inte om honom. Han har läst för mycket Shakespeare.

försten Herr Price är den enda beläste ombord, och han har inte bara läst Shakespeare.

kapten Du menar att hans fall är ännu hopplösare än bara Shakespeare?

försten Alla som läser böcker blir klokare än hela världen, ty då fattar de hur vansinnig världen är. Därför stämplar världen dem som vansinniga.

kapten Nu är det ni som håller på att bli teoretisk.

försten Det är inte lätt att hålla sig på jorden när man är på havet.

kapten Nej, det är fullständigt omöjligt. Se upp! Här kommer det!
(dunder och brak) Förbannade helveteselände! Nu kommer stormen lös på allvar! Det här blir inget fyrverkeri att leka med! Se till att beslå för- och kryssmärsseglen illa kvickt! Bottenreva stormärsseglet! Fock, stagfock och storstagssegel blir alldeles tillräckligt för henne.

Pearce Vore det inte bättre att vi revade focken, Sir? Annars kan vi få det dubbelt jobbigt längre fram.

kapten Du har rätt, Pearce! Reva focken! Är storstagsseglet underslaget?

Pearce Redan underslaget, Sir, och skotet manat akteröver.

kapten Slå då avtropp, och blås alle man på däck att minska segel!
(Pipan blåses och alla kommer upp på däck redo att möta stormen.)

Hardy Om det här varar länge måste vi bärga focken och sätta storstagsseglet.

kapten Inte ännu. Lätta på rodret, styrman!

styrman Lätta på rodret var det, Sir.

en utkik (från masttoppen) Ett segel tvärs ut i lä!

kapten (ropar upp) Vad är det för skepp?

utkiken Ett stort skepp, Sir. Stor- och kryssmasterna är båda borta.

kapten (har fått upp kikaren) Ett linjeskepp, för tusan! Om jag förstår mig på ett skrov och på ett skepps målning är det ingen engelsman. Låt focken stå, herr Hardy! Vi ska hålla ner på honom. Styrman, se till att sejnfällen är klara! Hissa den hemliga signalen nummer 3 och 7, så får vi se om han reagerar.

Pearce Vi vinner på honom, Sir!

kapten Klart att vi gör. Lagg henne nu bidevind. Något svar på signalen?

utkiken Inget svar, Sir.

kapten Gör kanonen klar! Största möjliga höjdriktning!

konstapel Klar, Sir.

kapten Fyr!
(Kanonskott. Hurrarop bland besättningen.)

Hardy Vi satte den i förstäven, Sir.

utkiken Han visar fransk flagg!

kapten Det var väl det jag trodde. Då måste vi göra upp med honom. Gör klart för drabbning!

Price Är det klokt, Sir?

kapten Vad menar ni?

Price Han är redan illa åtgången, stormen och åskan tilltar, och vi förföljer honom rakt in mot kusten.

kapten Var är vi, herr Pearce? Hur många sjömil från land?

Pearce Jag skulle tro ungefär tjugo.

kapten Då hinner vi. Men han går ifrån oss. Håll av bättre och gå tvärs för honom. Vi måste hindra honom att resa sina nödmaster.

Price Han är förlorad i vilket fall som helst.

kapten En fransman ger sig aldrig utan strid, och en engelsman släpper aldrig taget om en fransman. Så har det alltid varit, och så skall det alltid vara.
(Blixt och dunder.)

Pearce Åskan kommer närmare, Sir.

kapten Ja, jag märker det.

Price Vi borde lämna fransmannen i fred, Sir.

kapten En engelsman lämnar aldrig en fransman i fred!

Price Jag återkommer senare.

kapten Den där idioten Price borde kölhalas för allt sitt Shakespearekunnande.

Pearce Han vet mer än vi.
kapten Just därför!
(En förfärlig knall och blixtplosion, och alla tumlar över ända.)

Hardy Blixten träffade fartyget!
Pearce *(reser sig omtumlad upp)* Lever vi?
Seymour Det är frågan.
kapten Var träffade blixten?
Hardy Mitt i stormasten och sen i krutdurken! Flera kanoner exploderade!
kapten Ja, jag hörde det. Kan vi segla?
Hardy Om vi överlevt kan vi segla.
kapten Pearce, inspektera skadorna och lämna rapport snarast. Fy, det luktar ammoniak och svavel.
Hardy Det är stanken av död och katastrof.
kapten För ner alla sårade och döda! Undersök om blixten gått igenom hela fartyget och om vi sprungit läck! Snarast!
Pearce Kapten, blixten har avfyrat två kanoner, och alla män omkring är döda: förkolnade. Därifrån kommer ammoniakstanken.
kapten Har vi eld ombord?
Pearce Den håller på att släckas.
kapten Ett tag till i stagfoceskotet, herr Hardsett!
Hardsett Aj aj, Sir!
kapten *(till Pearce)* Besättningen lyder inte villigt längre.
Pearce Vi har alla fått en chock.
kapten Tur att skeppet ändå lyder roder. Syns fransmannen till?
Hardy Vi jagar honom fortfarande, Sir, in mot land.
kapten Håll honom noga under bevakning. I det ögonblick han grundstöter avbryter vi jakten, om han grundstöter. Annars tar vi honom. Fy fan vad det stinker! Kan ingen få likstanken över bord?
Pearce Kapten, blixten tycks ha elektrifierat hela skeppet och gått igenom allt järn och dödat alla i beröring därmed.
kapten Hur många?
Pearce Vi håller just på att räkna dem, Sir, men det är inte lätt.
kapten Är de så utspridda?
Pearce De flesta ser levande ut fast de är döda. Vi har ett antal förstenade kroppar som ser levande ut. Till och med deras blickar och ansiktsuttryck har frusit.
kapten Ja, ja, vi hinner inte bry oss om dem nu. Sortera ut dem efter hand. Vi har ett franskt linjeskepp att göra upp med!
Hardy Stormen ökar, kapten!
kapten Det hjälps inte.
Price Herr kapten, får jag tillåta mig en anmärkning?
kapten Vad är det nu då?
Price Jag har tjänat länge under er, och ni har aldrig funnit något bristande nit i min tjänstgöring.
kapten Nej, det har jag faktiskt aldrig, Price.
Price Därför vågar jag framföra både min och manskapets mening, som är, att det under omständigheterna, under denna lågande stormhimmel, ej är helt klokt att följa en redan redlös fiende i hans drift upp mot land och en säker död. Är det verkligen läge för oss att envist forcera kriget mot en fallande fiende när hela himmelen och havet för krig mot oss?
kapten Vi kan inte avbryta företaget förrän det avslutats, Price.

utkiken Land ohoj!

kapten Redan? Vi är då närmare än jag trodde.

Hardy Kapten, vi har seglat mot land i timmar och dessutom haft medström.

Pearce Skall vi lägga bidevind, Sir? Vi har land i lä.

kapten Inte ännu, Pearce. Fiendefartygets öde måste först avgöras.

matros Land på lovarts bog!

kapten Verkligen! Då är snart saken klar! Skönsa vidare mot land! Jaga fransmannen upp på klipporna! Det är vår plikt! En riktig jägare släpper aldrig sitt byte!

Price Kapten, med förlov sagt, men för varje tumsbredd vi fortsätter förfölja fransmannen ökar riskerna att vår fregatt går förlorad.

kapten Litar du inte på din kaptens sjövätt?

Price Jag följer bara med oddsen, Sir, och de sjunker.

kapten Tala aldrig om att sjunka ombord på ett fartyg! Vi sjunker aldrig!

Price Det har jag aldrig diskuterat, Sir.

kapten Nå, gör det inte då!

Price Det är ju det jag inte gör.

kapten Varför gör ni det då?

Price Det är ni som gör det, inte jag.

kapten Gör vad då?

Price Talar om att sjunka.

kapten Jag har ju sagt att ni inte får tala om att sjunka ombord på mitt fartyg! Varför gör ni det då? Är ni uppkäftig? Är det insubordinationsbrott? Ska jag slå er i järn?

Price Missförstå mig rätt, Sir. Jag beräknar bara riskerna. Är det värt att offra en fregatt för ett redan dödsdömt franskt linjeskepp?

kapten Huvudsaken är att vårt land vinner i längden, och den fransmannen är inte värd mer än vår fregatt.

Price Så alla våra mannar ombord inklusive er själv är värda att offras bara vi lyckas offra fransmannen?

kapten Jag hänger inte med i era kalkyler, Price. De är för teoretiska för mig. Gå ner och lägg er, så gör ni bättre nytta.

Price Med er tillåtelse fortsätter jag göra min plikt, Sir.

kapten Ja, gör det, och lägg er inte i fler gånger.

Price Aj aj, Sir.

kapten Krig är ett schackspel, Price. Det är värt att offra en löpare för ett torn. Om det där franska tornet går förlorat, Price, så skall den här fregatten göra det sällskap om det blir nödvändigt. Vi gör alla så gott vi kan, och det är vår plikt. Vi är alla med i flottan av vår egen fria vilja och har ställt våra liv till dess förfogande. Våra liv är inte våra egna utan tillhör kronan. Om våra liv måste försakats genom en drabbning eller andra omständigheter är de inte outhärliga, utan vårt land skall finna andra likvärdiga liv att ställa i flottans tjänst på ett likvärdigt fartyg. Vi är bara en våg på havet, min vän. Det är ingenting att diskutera. Vågen måste massakreras mot stranden, och det är vi alla fullt medvetna om. Det är bara en relativ tidsfråga. Men när det sanningsens ögonblick kommer genom vilket vi måste gå under, så är det vår yttersta plikt att se till att det ögonblicket blir ärorikt. Det får till exempel inte bli ett ögonblick av hängning såsom en dömd myterist.

Price Sir, ni sade att vi alla frivilligt valt att tjäna flottan. Hur är det då med denne unge man, den bäste och flitigaste ombord, William Seymour, tidigare känd som "Konungens Egen", som fick flottans egendomsmärke tatuering i armen på sig som barn?

kapten Han har aldrig ångrat det.

Price Nej, och han kommer aldrig att ångra det. Jag ville bara påpeka det, Sir, att fastän han är en av flottans bästa krafter, så valde han inte flottan frivilligt.

kapten Vi får prata om det sedan, Price. – Hur går det där borta?

Hardy Vi är bara två kabellängder ifrån honom, Sir! Vi har en udde två streck i lovart, och vi har en låg, sandig landtunga på vår lovartslåring. Både vi och fransmannen är fångade i en fälla.

kapten Vi kan klara det!

Hardy Men inte fransmannen. De försöker förgäves få upp något aktersegel.

kapten Det är klart att det inte går. Vi skjuter ju ner mer och mer av hennes återstående rigg hela tiden.

Hardy De har förlorat allt välde över sitt fartyg.

Pearce Han syns bara när vi båda är uppe på vågbergen.

Price Där gick hans sista återstående mast.

Hardy Ingenting kan rädda honom nu, kapten.

kapten Han är färdig. Vi har gjort vårt, och nu gäller det att rädda oss själva. Surra kanonerna! Nu gäller det våra egna liv! Vi måste sätta till storseglet, Pearce, och pressa med segel för att slå oss till lovart och komma klara för land.

Hardy Klara vid store gigtåg och gårdingar! Räck storehals och skot! Fira nockgårdingarna där, och hala under halsen!

kapten Vid Gud, det är stor skada på en så kunglig fransos! Där driver de nu rätt på stranden! Åtta eller nio hundra liv skall gå förlorade på fem minuter. Jag önskar vi kunde rädda dem.

Price Det önskar vi alla.

Pearce Ni skulle ha tänkt på det förut, Sir. Ingenting kan rädda dem, och jag fruktar att ingenting utom en vindkantring eller ett underverk kan rädda oss själva.

Hardy Han har törnat, Sir, och ligger nu helt på sidan!

kapten Sköt ni rodret, styrman, håll ögonen på seglet och inte på det där skeppet!

Pearce Udden är nu på lovarts bog, och vi har ett klipprev ner i lä om fregatten!

kapten Håll henne, styrman! Hon stampar men klarar det! Låt henne skaka och skälva i varje mutter och plank! Hennes stäv är som skarpslipat stål genom vattnet! Vi klarar henne! Pressa mera! Pressa mera med segel! Ge henne allt vad hon tål! Hon måste klara det! Låt henne darra under min piska, men låt henne klara det!

Hardy Brottsjöarna driver oss tillbaka, kapten. Vågorna är för höga. Varje ögonblick kastas vi närmare revet.

kapten Vänd undan vind, Hardy! Vi har precis lagom med rum!

Hardy (till manskapet) Lägga upp rodret!
(*En fruktansvärd smäll hörs; alla skriker våldsamt till; masterna lägger sig men rätar upp sig igen.*)

Pearce Det var en kraftig grundstötning, men hon är flott igen, Sir.

kapten Lägga henne i bidevind så fort ni kan!
(*timmermannen kommer upprusande blek och förtvölad*)

Vad är det, timmerman?

timmermannen En svår läcka, Sir! Vi har ingen chans!

flera röster (ordet sprider sig) Vi sjunker! Vi sjunker!

kapten I helvete heller! Ingen går i närheten av låringsbåtarna! Håll er borta ifrån dem! Ingen överger fartyget! Styrman, upp med rodret! Ja, vi sjunker, men vi har arbete kvar att göra! Vi måste sätta fartyget på land! Fattar ni det? Båtar duger till ingenting; de blir bara kvistved genast. Håll er till fartyget, det är er enda chans! Om hon håller ihop endast kan så många som möjligt klara oss! Pearce, se ut en bra plats åt henne, om ni kan.

Pearce Jag ser bara en möjlig fläck. Litet styrbord – rätt så!
 Hardy Vi flyger mot vår undergång.
 Price Ja, är det inte en härlig känsla?
 kapten Håll i er, pojkar! Håll i fartyget! Två minuter till!
 Pearce Högst en.
 Hardy Hon har aldrig seglat så snabbt.
 Pearce Måtte hon bara få en hög och bra våg under sig!
 kapten Nu, pojkar! Vi ses alla igen, vi som överlever!
 (Ett öronbedövande dån när fartyget ränner mot stranden i fullständig blackout medan man hör hela fartyget krossas i en blandning av förtvivalade utrop och skrin av fasa som drunknar i brottsjörnarnas allt begravande dån....)

Scen 2. Efter skeppsbrottet och stormen.

Man ser halva skeppet (fören) uppkilat bland klipporna.
 De överlevande, många surrade, är helt apatiska och färdiga.

Price Jag är rädd att vi har överlevt.
 Hardsett Kaptenen fick inte som han ville. Skeppet klövs, och halva fartyget försvann med två tredjedelar av besättningen.
 Price Kvar är bara vrakdelar, skelettdelar och förlorade delar av besättningen.
 Hardsett Men vi har överlevt, även om vi är i minoritet.
 Seymour Två hundra följde med kaptenen och aktern i djupet. Ytterligare minst trettio har drunknat.
 Hardsett Men vi är sjuttio kvar, som fått livet till skänks.
 Price Men vad är vi sjömän utan ett skepp? Vi har bara lösa plankor kvar.
 Seymour Och vi måste härda ut här på vraket tills vi kan ta oss i land. Det kan ta dagar innan stormen och vågorna låter oss ta oss över revet.
 Price Varje ögonblick av livet är för ovärderligt för att ej tas till vara, inser man först när man är döende.
 Hardsett Vi gjorde så gott vi kunde, Price. Kaptenen hade inte kunnat sköta saken bättre. Han var fullkomligt konsekvent i utövandet av sin plikt.
 Price Ja, och resultatet är 230 döda, tre fjärdedelar av världens bästa besättning, till ingen nytta, för att ett franskt linjeskepp skulle bli vrak med nio hundra döda. Ja, kaptenen kan vara nöjd, men han är inte nöjd, ty han är död.
 Hardsett Det behöver du inte påminna oss om.
 Price Men vi har ju ingenting annat att göra här än att reflektera över situationen. Alla är döda, men vi lever. Det är en unik situation som föranleder vissa funderingar.
 Hardsett Behåll dem för dig själv.
 Price Det sade också kaptenen innan han dog.
 Hardsett I så fall dog han för att du inte höll dem för dig själv.
 Price Försök inte ge mig skulden. Jag var den enda som försökte avstyra katastrofen.
 Hardsett Varför lyckades du då inte? Försöka duger inte, Price, inte till sjöss. Man måste lyckas. Annars är man värdelös som sjöman. Du försökte avstyra skeppsbrottet. Alltså hade du kunnat avstyra det om du försökt lite bättre.
 Price Hur avstyr man ett skeppsbrott om kaptenen inte vill det?
 Hardsett Han ville det säkert men hade sina plikter att sätta främst.
 Price Ja, det var hans plikt att spela rysk roulette med hela besättningen, och han och besättningen gick åt. Han fick in tre träffar av fyra.
 Hardsett Påminn oss inte om det. Det är över nu.

Price Nej, det är inte över, ty vi lever ännu och måste fortsätta kämpa och lida för livet. Endast de döda slipper nu det besväret.

Hardsett Om du avundas dem är det bara att hoppa över bord.

Price Om du hoppar först lovar jag att hoppa efter.

Seymour Om ni hoppar över bord lovar jag att rädda er.

Price Vi har åtminstone en sjöman kvar bland oss.

Seymour Vi är alla sjömän, och vår främsta plikt är nu mot våra egna liv, eftersom vi förlorat skeppet.

Hardsett Givetvis.

Price Vad föreslår du, sjöman?

Seymour Att hoppa i sjön och simma i land.

Price Det föreslog vi ju redan.

Seymour Om ni simmar i land är det inte självmord.

Price Nej, men om vi hoppar i sjön är det självmord.

Hardsett Vi kan göra en flotte av vrakdelar och på den bärga både saker och liv.

Price Du är ett geni, Hardsett.

Hardsett Ja, jag vet. Det var därför jag föreslog det.

Seymour Men då måste vi alla arbeta tillsammans. Vi måste alla inrikta oss på att hjälpa och rädda varandra.

Hardsett Givetvis. Annars går det inte.

Price Det är det som är överlevnad: att hjälpas åt. Utan samarbete går hela mänskligheten under.

Hardsett Det gör den ändå.

Seymour Inte om jag får bestämma.

Price Will Seymour, du är den enda officer vi har kvar. Alla andra följde med kaptenen i hans skeppsbrott. Du får bestämma.

Seymour Jag tackar för den äran.

Hardsett Bestäm dig nu. Vad ska vi göra?

Seymour Bygga flotten. Låt dem som vill försöka simma i land. Låt dem som inte vill vänta på flotten. Med tålamod och samarbete kan man komma hur långt som helst.

Price Men alla kommer inte ens att komma i land. De flesta är döende redan.

Seymour Hugg i nu, Price, och hjälp till! Vi har en flotte att bygga!
(De som orkar börjar sätta i gång att arbeta. De andra förblir passiva och apatiska.)

Akt IV scen 1.

Hardsett Det måste vara en herdehydda. Det är det enda mänskliga vi lyckats upptäcka längs hela kusten, men det tycks gå en stig upp därifrån.

Seymour Hyddan duger. Den ger tak över huvudet, och det är allt vad vi begär. De svårast sårade bär vi upp först. När vi har dem på plats kan vi börja rekognocera.

Hardsett Kom igen, grabbar! Kusten är klar!
(Sjömännen kommer upp, somliga mycket medtagna och stapplande, och de kommer in i hyddan, som öppnar sig.)

en röst *(inifrån)* Qui va lá?

Hardsett Å, byn är visst befolkad.

Price Sedan när bor det fransmän i irländska herdehyddor?

Seymour *(ser de 7-8 olyckliga överlevande fransmännen från linjefartyget)* Det måste vara fransmän från linjefartyget.

fransman 1 Parbleu, och vem är ni?

Seymour Engelsmän.
 2 Har ni brännvin?
Seymour Vi är i samma belägenhet som ni, ty vi är också skeppsbrutna.
 3 Merde, de kommer från den där förbannade fregatten!
 1 Parbleu, var det då ni som jagade oss upp på land? Fan vad ni träffade säkert! Ni sköt ju ner hela riggen för oss!
Price Det var kaptenens order, och han är död.
 4 Ja, någon rättvisa får det vara! Se hur många av oss som har överlevt! Åtta stycken av nio hundra! Och flera av oss är mörbultade halvt ihjäl om inte redan döende!
Seymour Men nu sitter vi i samma båt och måste hjälpa varandra.
 1 Nej, monsieur, vi är båda utan båt och sitter inte ens i sjön.
Seymour Har ni sett vart stigen här ovan leder?
 2 Är det säkert att ni inte har något brännvin? Ni måste ha något brännvin.
 3 Vi har ju just kommit hit mer döda än levande tack vare er! Flera av oss kommer att dö här och kommer inte längre! Och ni pratar om att göra exkursioner i land!
 4 Hur många klarade sig av er?
Hardsett Vi är tills vidare fyrtiosex kvar av drygt tre hundra, men flera har inte långt kvar.
 3 Då får ni känna hur det känns! Där fick ni för besväret! Ni satte oss på grund och åkte dit själva! Vad var det för mening med det?
Price Jag försökte förgäves övertala min kapten att ändra politisk kurs.
 4 Tur för honom att han är död! Annars hade vi gjort slarvsylta av honom!
Hardsett Han är redan slarvsylta och utknådad på alla Irlands knotttrigaste klippor.
Seymour Men vi måste hjälpa varandra. Vi har master och segelduk och även mat kvar. Har ni lyckats rädda något?
 1 Du ser själv. Här ligger vi bara och stönar tills vi blir lik.
 4 Vi är tämligen likgiltiga redan.
 2 Har ni verkligen ingen sprit? Här hjälper ingen någon förrän vi får sprit, för här hjälper ingenting utom sprit!
Hardsett (till Seymour) Några romfat kom faktiskt oskadda i land.
(Det blir genast liv och fart på fransmännen.)
 5 *(en stönande döende som plötsligt hoppar upp)* Sade han rom?
 1 Ja, han sade rom.
 2 Vi är räddade!
Hardsett Stopp nu litet! Rommen är vår och måste ransoneras! Annars tar den slut genast när alla dricker ihjäl sig.
 5 Det är ju det enda vi har kvar att göra.
Hardsett Fick vi med oss något av romfaten?
Seymour Jag är rädd för det.
Price (när romfatet bärs in) Kära fiender, härmed inbjudes ni alla till en romfest! Jag hoppas ni överser med er förlisning, som vi redan betalat för med att förlisa själva.
 2 Vi förlåter er allt bara vi får sprit! Det enda hyggliga engelsmän kan göra är att bjuda på sprit!
 3 Men när han gör det är han hygglig. Annars är han bara ohygglig.
Seymour Nåväl, Price, du får vara steward. En romranson åt var och en!
(Rommen hålls upp och delas ut åt var och en under plötsligt uppsluppen feststämning, när facklor dyker upp på avstånd.)
Hardsett Jag tror vid min själ vi är räddade. Facklor är på väg hitåt.
Seymour Äntligen!

5 Vi behöver inte bli räddade. Vi har ju rom.
vrakplundrare 1 De har tagit hyddan i besittning.
 2 Då dödar vi dem först så vi kan fiska vrakgods i fred sedan.
 3 Vänta litet! De verkar vara många.
 4 Ja, det var ju två skepp. De hade kunnat befolka hela kusten, och
 minst ett hundratal måste ha klarat sig.
 5 Vi får smyga oss på dem och ta dem med storm.
Price (vill ta emot dem) Välkomna, våra räddare! Vi har många sårade här som står i
 behov av omedelbar vård om de alls skall överleva!
vrakplundrare 1 Håll käften, din inkräktande bandit och ro hit med allt vad ni
 äger, kläderna med!
Hardsett De är vrakplundrare!
vrakplundrare 1 Ja, och ni är våldgästande främlingar som vi har rätt att döda!
 Allt vad som kommit i land av de båda skeppen tillhör oss!
fransman 1 Parbleu! En god fransman säljer inte sitt kött utan att ta betalt för
 det! (*drar svärd*)
vrakplundrare 2 De är beväpnade!
 3 Inte alla!
 4 Skjut på dem!
 5 Skjut ner dem hela bunten!
fransman 1 Fransmän, er ära står på spel! Det kan bli vår sista strid! Tveka inte utan
 anfall genast!
 2 De ska fan inte ta vår rom ifrån oss!
vrakplundrare 3 De har rom!
 1 Då har vi något att slåss för! Hugg i, kamrater! Driv främlingarna
 ut i havet var de kom ifrån!
Seymour Håll! Vad är ni för omänskliga odjur som angriper sårade och döende?
 Ett femtiotal av oss har gått igenom ett skeppsbrotts alla fasor och sett sina flesta
 kamrater gå under i vågorna, och så kommer vrakspillran av överlevande i land och
 lyckas rädda de döende in under tak och ser så räddningen komma med facklor, och
 så är det bara omänskliga giriga mördare!
vrakplundrare 1 Hugg ner den pratmakaren!
 2 Han ska lära sig veta hut!
 3 Han klagar inte längre på oss när han är död!
fransman 1 Fransmän, anfall!
 (*Kaotisk strid, där nästan alla strider mot alla, många dör, när plötsligt ett muskedunder
 hörs.*)
fransman 1 Vi får förstärkning.
Seymour För sent! (*stupar svårt blödande*)
Hardsett Vår ende officer har fallit!
en kvinnoröst Lägg ner alla era vapen genast!
vrakplundrare 1 Det är frun!
 (*Alla vrakplundrare slänger genast sina vapen och flyr åt alla håll och försvinner.*)
frun (kommer fram och visar sig) Vad pågår här?
Hardsett Det torde framgå ganska tydligt, Madame. Era vilda irländare har
 angripit en handfull skyddssökande och döende från två skeppsbrott och lyckades
 precis stäcka vår ende officer till marken när ni kom som en räddande ängel och
 skingrade alla demoner som läderlappar för ett överraskande solsken.
fruns stalleträng Det var vrakplundrarna igen, frun.
frun Vilket skepp har här förlit?

Hardsett "Aspasia" från Bortre Indien, frun.
frun Nej! Inte "Aspasia"! Och vem är officeren?
Price Ni ser honom här, frun, illa tilltygad.
stalldrängen Släpp fram frun här!
(Hon beredes plats och kommer fram till Seymour.)
frun Emily William Seymour! *(faller på knä vid honom)*
Seymour (svårt sårad) Emily! Min älskade Emily! Jag har trots allt kommit hem!
Emily Ack, du har kommit hem, men din hemkomst har blivit den mest förfärliga tänkbara!
fransman 1 Han stred som en man, Madame. Det kan vi alla intyga, parbleu!
2 Svär inte inför en fin dam!
1 Och stink inte rom så förbannat!
Hardsett Vi förlorade vår kapten och alla våra officerare utom honom. Han ledde oss i land och hela räddningsarbetet tills ni kom.
fransman 3 Han hade räddat fler liv än ni om inte vrakplundrarna kommit och stört oss mitt i våra brodersskålar.
Seymour Emily, om jag dör, så dör jag nöjd. *(tuppar av)*
Emily Han är död!
Price Nej, han har bara fått ett svärd genom kroppen, men under er omsorg kan han säkert bli helt återställd igen.
Emily (beslutsamt) Skaffa genast mer folk från slottet som kan bära upp och ta hand om alla dessa sårade! Vi måste arbeta dygnet runt! Ingenting annat gäller!
stallmästaren Och vrakplundrarna?
Emily Låt de herrelösa hundarna löpa tills de förgör varandra i sin girighet. Ingen vill någonsin hjälpa dem.
Hardsett Hjälp till här! Det finns fler sårade här!
(Alla aktiveras, de oskadda hjälper till och bär de sårade, och alla sårade bäres ut. Emily följer Seymours bår.)
Price Han klarar sig säkert, frun. Han är ung fortfarande.
Emily Jag ger hellre mitt eget liv än låter honom dö.
M'Elvina (inkommer) Emily, min dotter, detta är ingen plats för dig.
Emily Var skulle den annars vara om inte hos min älskade?
M'Elvina Då har du förhoppningsvis inte sett alla liken och de döende här omkring.
Emily Vad gör det om hela världen dör om bara min älskade får leva?
Seymour (vaknar till) Herr M'Elvina! Min forne kapten! Drömmer jag, eller vaknar jag? Men såg jag inte Emily alldeles nyss?
M'Elvina Jo, här är hon. Men det är viktigt för ert tillfrisknande att ni inte blir upprörd. Ingenting är så skadligt för envars hälsa som att bli upprörd.
Seymour Jag blir upprörd om jag inte får se henne! Säg mig bara, hur många man förlorade vi i slutstriden?
M'Elvina Vi har hittat sju fransmän, femton engelsmän och åtta irländska dårar döda.
Seymour Herr Price och herr Hardsett?
M'Elvina De har klarat sig.
Seymour Överlevde då ingen av dessa tappra fransmän?
M'Elvina Jo, han kommer här.
fransman 1 Monsieur M'Elvina, min före detta smugglarkapten, om jag inte tar fel?
M'Elvina Min vän Debriseau! Vad tusan gör ni här?
fransman 1 Strandar, som alla andra, tycks det.

M'Elvina Jag vet vilken god sjöman och kämpe ni är. Jag ger er befälet på ett gott fartyg om ni bara håller tyst om vårt gemensamma förflutna som smugglare.

fransman 1 Det var för så länge sen att det har jag alldeles glömt bort för länge sen.

M'Elvina (fattar hans hand) Då är vi överens som vanligt, kollega!

Seymour Ge mig lite vin så jag klarar av smärtorna och glädjen inför att återse Emily.

M'Elvina Ni får hur mycket vin och glädje som helst, min käre vän, bara ni blir frisk först. Det är det enda viktiga i livet för oss alla just nu.

Emily För upp honom. Jag skall aldrig svika hans bår.

M'Elvina Inte jag heller, för det hör mer till denna lyckträff än ni båda vet om.

Emily Vet ni något om oss som inte vi vet, morfar?

M'Elvina Jag vet en kyrkoherde här som vet allt om Seymours härkomst.

Emily Det låter spännande!

M'Elvina Men vi ska inte ta ut någonting i förväg. Först av allt måste Willy bli frisk. Sedan kan vi ta i tu med allt möjligt.

(*De går ut.*)

Scen 2. På slottet.

Rainscourt Det var ju en alldeles förfärlig katastrof. Två skepp och över tusen man förlorade! Det var ju tur att de flesta var fransmän.

doktorn Jag delar inte er uppfattning. Elva hundra män förlorade i två skeppsbrott är elva hundra män och två skeppsbrott för mycket! Och uppenbarligen var vi engelsmän skyldiga till detta massmord, då det var vår engelska kapten som jagade fransmannen och sitt eget skepp in till döds mot klipporna.

Rainscourt Ja, det var en förfärlig katastrof. Tur att åtminstone en av officerarna har överlevt. Hur är det med honom?

doktorn Han klarar sig nog, men han får inte bli upprörd. Krisen är inte över ännu, och den får inte förvärras. Men det är ett mycket märkligt fall.

Rainscourt Hur så?

doktorn Han har flottans egendomsmärke intatuerat i skuldran på sig.

Rainscourt (alldeles upprörd) Vad säger ni!?

doktorn Varför blir ni så upprörd? Visst är det egendomligt, och flottan tycks ha stämplat honom med detta märke redan som barn som sin egendom, och det är ju ett märkligt förfaringssätt av flottan, men varför måste *ni* bli så upprörd av det?

Rainscourt Förlåt mig. Att ett barn kan behandlas så grymt gjorde mig bara alldeles ifrån mig.

doktorn Det var inte grymhet från flottans sida. Det var fadern som ordnade det. Fadern var så gränslösthängiven flottan att han testamenterade sin son till flottan när han dog.

Rainscourt På det viset. Och ni kan vara säker på att han och alla andra av de räddade som ligger här på slottet är i fullkomligt trygga händer.

doktorn Det är jag förvissad om. Er dotter hjälper ju till.

Rainscourt Ja. Och min egen gamla barnjungfru kommer att sköta om att officeren får allt vad han behöver.

doktorn Han behöver bara sin regelbundna medicin. Ingenting annat.

Rainscourt Ja, just det.

doktorn Det är bäst jag går ner och kollar läget nu. Vi ses senare, herr Rainscourt. (*går*)

Rainscourt Det är han! Och han lever! Han har levt i alla dessa år! Han har aldrig förolyckats! Och en storm och ett skeppsbrott har fört honom hem till hans farfar amiralens, till mitt eget hus! När hans identitet kommer fram blir då både jag och min dotter arvlösa och satta på bar backe! Det får inte ske! Vad som helst men inte det! Alltså måste jag begå ett brott. Men en gammal lag säger, att allt vad havet slungar upp på stranden rätteligen tillhör strandens ägare. Vrakplundrarna har alltid fått rätt även när de dödat överlevande skeppsbrutna för att ta deras saker. Stormen kastade upp amiralens sonson på min strand. Alltså har jag rätt att bestämma över hans liv. Det blir min gamla barnjungfru som får göra det.

Scen 3. Seymours sjukrum på slottet.

doktorn (kommer in) Hur mår patienten idag?

barnjungfrun Han blir långsamt bättre, men han oroar sig för mycket.

doktorn För vad då?

barnjungfrun Han inbillar sig att hans käresta inte kommer att vilja ha honom bara för att hans far blev avrättad som myterist.

doktorn Vad är det för nonsens? Det är bra, syster. Jag tar över. Ni kan gå. (*Hon går.*) Hur är det, Willy?

Seymour Ack, jag har återfunnit min Emily, men vad ska hon säga när hon får veta att min far var myterist och hängdes där för? Här bor hon i världens finaste slott och är hur förmögen som helst, men jag är bara sonen till en myterist, livegen hos flottan för alltid.

doktorn Herr M'Elvina, jag tror det är er tur nu.

M'Elvina (kommer fram) Jag ville just vänta tills ni gav mig tillåtelse. Men borde vi inte invänta kyrkoherden?

doktorn Han är redan här. Han borde komma med Emily. (*dörren öppnas och kyrkoherden kommer in med Emily. Hon strålar av lycka.*)

Seymour Emily! Varför ser du så glad ut?

Emily Jag har just fått veta allt.

Seymour Vad är allt?

Emily Morfar, berätta det för honom.

M'Elvina Låt kyrkoherden göra det.

doktorn Det tror jag är lämpligt. Men var varsam mot honom, kyrkoherden.

kyrkoherden Det ska bli mig ett nöje. (*sätter sig hos Seymour*) Du är inte den du tror, min pojke. Du och Emily är släkt med varandra.

Seymour Släkt? Hur då?

kyrkoherden Inte som du tror. Ni är inte nära släkt. Hon är dotter till din farfars systerson.

Seymour Är vi då kusiner?

kyrkoherden Ja, i andra led.

Seymour Därför är vi så lika varandra. Därför förstår vi varandra så väl. Men berätta mera.

kyrkoherden Jag kände din farfar. Han var en svår misantrop. Han fick båda sina söner emot sig. Den äldre stupade i Indien. Den andra tog bara för att ta avstånd från sin far värvning i flottan som matros under falskt namn. Det var din far.

Seymour Vad hette han?

kyrkoherden Ditt namn är varken Seymour eller Peters, som var din fars antagna namn, utan de Courcy.

Seymour Var min farfar amiralen de Courcy?

kyrkoherden Ja. Han ägde detta slott och dog här i min närvaro efter budet om sin siste sons, din fars död. Men din far skrev ett brev till honom och berättade om dig. Därför hann din farfar testamentera hela sin egendom till dig innan han dog.

Seymour Vidare.

kyrkoherden Vi forskade efter dig men fann att ditt skepp hade förlist. Du antogs då vara död, och din farfars systerson herr Rainscourt, som är Emilys far, ärvde då egendomen. Men en dag träffade jag kapten M'Elvina här, som berättade att du hjälpt honom på hans smugglarfartyg.

Seymour Ja, det var han som fiskade upp mig ur havet. Men jag trodde kapten M'Elvina var Emilys målsman.

kyrkoherden Det är han, ty hans dotter, Emilys mor, blev gift med herr Rainscourt, din fars kusin.

Seymour Men min far var myterist och hängdes som brottsling. Förverkades då inte alla hans arvsrättigheter?

M'Elvina Han dog oskyldig, gosse. Det har alla som kände honom vittnat om under den dag han dog och ända fram till idag. Han var en hjälte som tog på sig skulden för andras brott.

Seymour (vänder sig till Emily) Emily, kan du förlåta mig min far?

Emily Hans ära har räddats genom dig. Men vill du fortfarande ha mig nu när du vet att jag och min far är fattiga som kyrkråttor?

Seymour Men om vi gifter oss blir allt som är mitt ditt. Det blir ju samma sak fast tvärtom. Resultatet blir det samma.

Emily Och du vill det?

Seymour Om jag vill!

Emily Då är min lycka fullkomlig. *(kastar sig i hans armar)*

doktorn Patienten får inte utsättas för starka sinnesrörelser. Skona honom, Emily, tills ni gifter er. Ni har ju tid att fröjdas sedan.

Emily Vad min far skall bli lycklig!

M'Elvina Din morfar är det redan.

kyrkoherden Det är bäst att vi nu lämnar patienten ensam, så att han får sova på saken. *(barnjungfrun kommer in)*

doktorn Där kommer ni mycket lägligt, syster. Ge honom nu hans medicin så att han får sova lugnt.

syster Med glädje, doktorn.

Seymour Ack, jag visste inte att en sådan lycka kunde vara möjlig!

doktorn Låt den sjunka ner i lugn och ro och stanna i ert bröst. När ni vaknar i morgon är ni redan en ny och frisk människa. Ge honom hans dos, syster.

syster Här, min pojke, drick och var glad, så blir du nöjdare var dag.

Seymour Tack, syster. *(dricker)*

Det bränner i halsen. Får jag lite vatten.

doktorn Det ska inte bränna i halsen. Det är nog febern. Ge honom vatten, syster.

syster (ger honom vatten att dricka) Drick, min pojke, lev och var glad.

Seymour (dricker) Tack. Men lämna vattenkaraffen kvar, om jag skulle vakna upp och vara törstig.

doktorn Gör som han säger, syster. Låt honom nu sova. Han behöver vila. Alla behöver vi vila efter denna uppståndelserika dag. *(får med sig alla ut)*

Seymour Ack, kan man dö av plötslig lycksalighet? Det känns så, och nu vore rätta ögonblicket att dö, att lämna allting bakom sig, att lämna alla lidanden som en puppa bakom sig och bara flyga ut på eterns gyllne vingar bortom tid och rum och

uppgå i evighetens liv och allt annat än en själv. Men jag vill bara leva. Jag vill explodera av livskraft och bara komma ut och spränga dödlighetens bojar för att aldrig mer behöva tänka på timlighetens ynkliga besvär! Men må jag leva, bara min stackars kropp håller för dessa astronomiska själsliga krampryckningar!

(lägger sig tillbaks i sängen.)

Akt V scen 1. Rainscourts rum.
Han sitter i onda tankar och grubblar.

Rainscourt (suckar) Nej, det finns ingen annan utväg. Han måste dö. Jag kan inte uppge allt vad jag har levat för. *(det knackar)* Kom in!

barnjungfrun (kommer in) Ni ville se mig, Sir?

Rainscourt Kära amma, bara ni kan hjälpa mig. Och ni måste hjälpa mig.

syster Hur?

Rainscourt Nora, vet du om att slottet inte längre är mitt?

Nora Men varför inte det? Hur kan detta komma sig?

Rainscourt Därför att jag är en tiggare som skall i fängelse!

Nora Himlen bevar oss! Ni skämtar väl?

Rainscourt Det är inget skämt. Vi är alla förlorade. Även ni blir utkörd härifrån efter er femtioåriga tjänst.

Nora Nej, det kan ingen göra!

Rainscourt Jo, Nora. Allt detta kommer att ske inom några dagar.

Nora Men vem kan väl göra något sådant? Herrn skrämmer ju mig från vettet!

Rainscourt Det är den unge officeren där uppe, som ligger för döden. Det blir vår lön för att vi räddar livet på honom.

Nora Nej! Det är omöjligt! Så ung och vacker som han är!

Rainscourt Han skall överta hela vår egendom och köra oss bort härifrån.

Nora Det himlarna förbjude!

Rainscourt Om han inte dör, Nora.

Nora Ja, det är en svår feber som ansätter honom. Visst kan han dö.

Rainscourt Men han kan också överleva. Och då blir vi alla husvilla och utfattiga.

Nora Ja, så ung som han är kan han nog klara den svåraste kris och överleva.

Rainscourt Ni har avgörandet i er hand, Nora. Förstår ni mig?

Nora (förskräckt) Men vad menar herrn?

Rainscourt Älskar ni er matmor?

Nora Naturligtvis! Det finns ingen bättre flicka i världen!

Rainscourt Och vill ni se henne satt på tiggbacken tillsammans med mig?

Nora Nej, det vill jag då rakt inte, herrn!

Rainscourt Vill ni då inte hindra det?

Nora Men hur skall jag, en stackars gammal gumma, kunna avgöra sådana saker?

Rainscourt Det är mycket enkelt. Vad dödar ni råttor med?

Nora Arsenik.

Rainscourt Ja, det är ett utmärkt gift som inte lämnar spår. Ni ger ju den unge officeren hans medicin?

Nora Ja, var fjärde timme.

Rainscourt Hämta den medicinen till mig nästa gång ni ska gå till honom med den, och ta med er lite arsenik.

Nora Men vad tänker ni göra, herrn?

Rainscourt Han måste dö, Nora! Vi har inget val! Ni behöver inte veta någonting! Ni behöver inte se någonting! Bara för medicinen till mig och ge honom den! Som vanligt!

Nora Men inte kan jag göra något sådant!

Rainscourt Ni måste, Nora! Jag ber er! Jag befäller er!

Nora Men vore det inte bättre att helt enkelt gifta bort den unge herrn med er dotter? Inte skulle han ju kasta ut sin egen svärfar, och här finns ju gott om plats!

Rainscourt Tror du han vill ha min dotter när han får veta att han äger allt och hon är värdelös? Nej, Nora, han skulle skrota henne direkt!

Nora Men försök då åtminstone!

Rainscourt Omöjligt. Jag tror inte på det.

Nora Men jag kan inte hjälpa er.

Rainscourt Ni måste! Det är vår enda möjlighet!

Nora Prästen skulle aldrig ge mig förlåtelse.

Rainscourt Ni är ju katoliker. Det är hans plikt att göra det. Kom igen, Nora.

Nora Men jag skulle aldrig klara av att göra något sådant.

Rainscourt (*tar fram en pistol och sätter den mot sitt huvud*) Nora, om ni inte gör det så tvingar ni mig till att ta mitt liv!

Nora Lugn i stormen, herrn! Låt oss tänka över det hela! Detta kommer ju allt så plötsligt! Och inte får ni skjuta er heller! Tänk så blodet skulle spruta på tapeterna!

Rainscourt Ni måste hjälpa mig!

Nora Ja, jag får väl hjälpa er då, men jag ansvarar inte för konsekvenserna.

Rainscourt Jag tar fullt ansvar för konsekvenserna. (*lugnare och lägre*) Men det blir inga konsekvenser, för ingen kommer någonsin att märka det. Han svävar ju mellan liv och död. Dödsorsaken blir självklar. Feber!

Nora Ja, ja, herrn, jag ska väl göra det då, men skyll inte på mig sedan!

(*drar sig skyndsamt ut*)

Rainscourt Hon gör det. Jag vet det. Hon kan inte neka mig detta. Alla tänker först på sig själva. Vem som helst får dö bara man själv överlever. Så lyder egoismens högsta lag, och den står över alla lagar. Saken är klar. Jag räddar både min dotter och mig själv, medan endast en dum sjöofficer får gå hädan, som begick misstaget att låta sig bli räddad i land från havet! En hjältedöd på havet hade varit bättre för oss alla, din fördömde överlevare!

Scen 2. Sjukrummet.

(*Gardinerna är fördragna, Seymour ligger rosslande i sängen, och Nora står på knä på golvet och höjer händerna knäppta i förtvölade böner, när doktorn inträder.*)

doktorn Vad står på? Vad har hänt? (*undersöker snabbt patienten*) Patienten är sämre. (*till Nora*) Man ta er samman, människa! Han är ju inte död! (*drar ifrån gardinerna*)

Emily (*kommer in*) Vad är det med Nora? Vad har hänt, doktorn? Han är väl inte död?

doktorn Nej, han är inte död, men han är sämre, och febern är högre.

Nora Det är mitt fel!

doktorn (*anar något*) Vad har ni gjort, syster?

Nora Han drack hela glaset!

doktorn Ja, det har han alltid gjort, och det ska han alltid göra. Än sen då?

Nora Han är döende, och det är mitt fel!

Emily Det får inte vara sant. Vi får inte förlora honom nu, när vi skall gifta oss.

Nora Vad är det fröken säger? Skulle ni ha gift er?

Emily Ja. Det var bestämt. Hur så?

Nora Ve mig! Det är jag som har mördat honom! *(blir ännu mera hysterisk)*

doktorn Hon är fnoskig.

Emily Varför säger ni att ni har mördat honom, Nora?

Nora Därför att jag har gjort det! Jag trodde jag skulle göra er och herrn en tjänst! Jag fick veta att ni skulle bli husvillan annars! Och så säger ni att ni skulle ha gift er! Min Gud, vad har jag gjort!

doktorn Vad har du gjort, Nora?

Nora Jag gav honom råttgift! Hela glaset fullt! Och han drack det! Varendra droppe! Ingenting är kvar! Han är död! Och jag är mörderskan!

doktorn Detta stämmer inte. Du kan inte ha gjort något sådant. *(Rainscourt kommer in.)*

Rainscourt Hur är det med patienten? *(Nora gallsCRIKER när hon upptäcker honom.)*

Nora Husbond! Hur kunde ni be mig göra något sådant! Jag bad ju er låta dem gifta sig först!

doktorn Nora säger att hon har gett patienten gift. Vet ni något om det här, herr Rainscourt?

Rainscourt Nora har blivit galen. Hur är det med patienten?

doktorn Han är sämre, betydligt sämre.

Nora Ni bad mig göra det, husbond! Och nu säger unga fröken att de skulle ha gift sig!

Rainscourt Emily! Vad är detta? *(ser Emilys tårar)* Är det sant?

Emily Jag hade tänkt berätta det för dig idag, då Willy skulle ha varit friskare. Men nu har allting blivit alldeles snedvridet...

Rainscourt Emily, i himmelens namn, menar du att du och den där officeren hade ett förhållande med varandra och har diskuterat att gifta er?

Emily Det var bestämt, far. Vi bestämde det igår.

Rainscourt Och har du, Nora, gett honom glaset?

Nora Ja, han drack upp hela glaset, och nu är det tomt! Vi har dödat honom, husbond! Vi har dödat er egen dotters blivande man! Och ni övertalade mig att göra det för att ni inte visste att de var förlovade! Ni trodde ni skulle bli ställda på tiggbacken! Ni sade det själv!

doktorn Herr Rainscourt, om detta är sant...

Rainscourtfinns det inget hopp för mig. Ja, min dotter, jag bad Nora förgifta honom för att rädda din framtid. Jag trodde aldrig han skulle vilja ha en medellös flicka. Jag misstog mig. Jag har begått mitt livs första och fatalaste misstag. Det finns ingen ursäkt. Det kan inte förlåtas mig. Det är mina egna gärningars lön. *(tar fram sin pistol och riktar den mot tinningen)*

doktorn Nej!

(Rainscourt skjuter sig. Blodet sprutar på tapeten.)

Nora Vad var det jag sa! Han gjorde det ändå! Nu får jag tvätta golvet och tapeten för resten av livet! Ack, husbond, ni kunde aldrig lyssna! Ni var bara uppfylld av er själv hela tiden!

Emily O far! *(sjunker ner vid sin faders döda kropp)*

M'Elvina *(kommer in med kyrkoherden)* Vi hörde skott.

doktorn Det är bara herr Rainscourt som har skjutit sig.

kyrkoherden Skjutit sig? Men varför?

M'Elvina Blev lyckan för mycket för honom, när han hörde att hans dotter skulle bli arvingens brud?

doktorn Emily, slösa inte dina tårar på den döde. Tänk på den levande i stället. –
Mina herrar, herr Rainscourt har i inbillad egennytta försökt mörda denne patient.

M'Elvina Blev han då fullständigt galen?

doktorn Nej, han bara bedrog sig själv. Men det är slut med hans självbedrägeri nu. Inte ens ni, herr kyrkoherde, kan längre rädda hans själ.

kyrkoherden Vi kan alltid be för hans själ.

doktorn Be hellre för den levande, ty han behöver det mer.

M'Elvina Kan han klara sig?

Emily Men se, han kommer sig! Han vaknar!

Seymour (vaknar) Jag hade en fruktansvärd mardröm. Men vad ni ser besynnerliga ut. Vad är det med er? Och vad gör Nora på golvet?

Nora (stiger upp) Han lever!

doktorn Hur känns det, Seymour?

Seymour Torr i halsen.

doktorn Drick lite vatten.

Emily Willy, säg att du lever!

Seymour Jag lever.

Emily Och att du tänker leva!

Seymour Jag tänker leva, om jag kan.

doktorn Tog ni inte systers medicin?

Seymour Nej, jag spillde ut den på golvet.

doktorn Det förklarar saken. Han blev sämre när han inte tog sin medicin!
Gratulerar, min älskade patient! Ni kommer att klara er!

Seymour Vad menar ni?

M'Elvina Allt är väl, min gosse. Bara herr Rainscourt är skjuten.

Seymour Skjuten?

M'Elvina Ja, han sköt sig i huvudet och dog genast.

doktorn Nora, se till att ni får ut det där liket och börja skura genast. Ni har inte dödat någon.

Nora Tacka herr patienten för det, som inte tog sin medicin! (*sätter i gång*)

Emily (sätter sig hos honom) Willy, jag är så lycklig.

Seymour Tacka inte mig. Tacka havet som gav mig tillbaka och rakt i dina armar.

Emily Havet visste nog vad det gjorde.

Seymour Havet vet alltid vad det gör. (*indikerar Rainscourt*) Det är bara vi människor som aldrig vet vad vi gör.

kyrkoherden Mina barn, er förening skall bli den lyckligaste jag får förrätta under hela mitt liv. En begravning försöker kasta en skugga mot ert bröllop, men den begravningen är mot ert bröllop som ett glas vatten mot havet.

M'Elvina Jag hoppas vi får segla tillsammans en gång igen, Willy.

Willy Ja, om min hustru får följa med.

M'Elvina Självklart, min gosse.

kyrkoherden Så slutar denna tragedi i en högst märkvärdig komedi.

Emily Som sig bör, om bara en kvinna får vara med.

Seymour Därför bör kvinnor alltid få vara med. Och därför är alla galjonsfigurer kvinnliga och bär de flesta skepp kvinnliga namn.

Emily Jag tackar för den äran.

doktorn Gott folk, vi måste tänka på patienten och inte ta ut hans tillfrisknande i förskott. Jag föreslår därför att vi avbryter scenen här och tar bröllopet sedan bortom alla scener.

kyrkoherden Det är rimligt.

Emily (sitter hos Willy) Jag stannar hos dig.

Seymour Ja, gör det.

doktorn Det är bäst att vi går. Denna patient tillfrisknar bäst själv.

*(Doktorn, M'Elvina och kyrkoherden går,
medan Emily och Willy för första gången möts i en kyss.)*

Ridå.

Palermo 29.9.2001